

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

Příloha

k usnesení vlády
ze dne 26. června 2013 č. 499

Stanovisko

**vlády k návrhu na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb.,
trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 200/1990 Sb.,
o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 167/1998 Sb.,
o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů,
ve znění pozdějších předpisů
(sněmovní tisk č. 1073)**

Vláda na své schůzi dne 26. června 2013 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 1073), a vyslovila s tímto návrhem **nesouhlas** z těchto důvodů:

1. Předložený návrh zákona je podle názoru vlády nesystémový, výkladově nejasný a věcně pochybný a je v rozporu s mezinárodními úmluvami v oblasti omamných a psychotropních látek a jedů, jimiž je Česká republika vázána. Východiska navrhované úpravy jsou v rozporu s čl. 28 odst. 1 ve spojení s čl. 23 Jednotné úmluvy OSN o omamných látkách z roku 1961, jíž je Česká republika smluvní stranou (publikována je ve vyhlášce ministra zahraničních věcí č. 47/1965 Sb.). Podle těchto ustanovení uvedené úmluvy lze konopí pěstovat pouze na základě povolení (licence) od k tomuto účelu zřízené státní agentury. Není proto možné, aby samopěstitel konopí pro léčebné využití pěstoval toto konopí pouze na základě doporučení lékaře, jak je navrhováno v předloženém návrhu zákona.

2. Vláda zároveň vyjadřuje důvodnou obavu, že navrhovaná úprava by ve svém důsledku mohla vést k výraznému zvýšení dostupnosti návykových látek na bázi konopí, zejména marihuany, a k nekontrolovatelnému nárůstu jejich užívání, především u mládeže, a to včetně všech negativních průvodních projevů. Vzhledem k tomu, že Česká republika zaujímá ve statistikách již několik let v rozsahu užívání marihuany jako návykové látky dětmi a mladistvými první místo v rámci Evropy, není podle přesvědčení vlády žádoucí, aby byla bez jakékoli podrobné analýzy a širší odborné i politické diskuse dále uvolňována zákonná regulace pěstování, přechovávání či užívání konopí a produktů z něj získaných, která by mohla vést k rozšíření jejich dostupnosti pro účely zneužití jako omamné a psychotropní látky.

3. Navrhované umožnění volného pěstování, zpracování a užívání konopí pro léčebné účely přímo osobám, jimž byla tato léčba doporučena lékařem, popřípadě jejich osobám blízkým, nevychází z žádné odborné diskuse týkající se problematiky omamných a psychotropních látek a jejich užívání a není dostatečně argumentačně podepřeno. Vláda v této souvislosti upozorňuje na nedávno přijatý zákon č. 50/2013 Sb., obsahující novely zákona o léčivech a zákona o návykových látkách, jímž v reakci na poznatky o kladných účincích lékařského využití konopí došlo ke zpřístupnění využití konopí pro léčebné účely a k umožnění pěstování či dovozu konopí pro léčebné účely, a to výhradně v režimu kontrolované lékařské indikace, nakládání a distribuce, aby bylo na nejnižší možnou míru minimalizováno riziko úniku léčebného konopí a produktů z něj získaných na nelegální trh či jiná forma prolnutí legálního trhu s léčebným konopím a trhu nelegálního a aby byly striktně dodrženy mezinárodněprávní závazky České republiky v oblasti kontroly omamných a psychotropních látek. Tato úprava je účinná velmi krátkou dobu nepostačující ke komplexnímu vyhodnocení její aplikace, nicméně vláda ji považuje - i vzhledem k tomu, že jejímu předložení předcházela širší odborná a politická diskuse - za v současné době dostačující.

4. Regulace pěstování a přechovávání konopí pro léčebné účely obsažená v navrhované úpravě, jež by měla zajistit ochranu před pěstováním a přechováváním konopí nebo omamných a psychotropních látek z něj získaných jinými osobami než těmi, které konopí či z něj získané produkty skutečně potřebují k léčebným účelům, spočívající na nejasném omezení vázaném na „doporučení lékaře“ je naprosto neurčitá co do podoby, rozsahu, podmínek a časového omezení takového pěstování či přechovávání a v důsledku toho by byla nefunkční. Pochybnosti vzbuzuje i postavení osob pacientovi blízkých, u nichž návrh nijak nezaručuje, že budou pěstovat nebo přechovávat konopí pouze pro osobu, jíž bylo vydáno lékařské doporučení, a nikoli též pro sebe.

5. Navrhovaná úprava podle názoru vlády nemůže zabránit možnému zneužití konopí k jiným než léčebným účelům ze strany osob, jež budou oprávněny jej pěstovat nebo přechovávat, neboť nezavádí žádný účinný a vymahatelný systém státní kontroly. Navrhovaný systém kontroly opravňující Policii České republiky vyžádat si od uvedených osob lékařskou zprávu, v níž jim byla léčba konopím či produkty z něj získanými doporučena, je naprosto nedostačující a zneužití by nedokázal zabránit, přičemž ani není zřejmé, jakým způsobem by bylo toto oprávnění orgánu policie v praxi realizováno.

6. Ve vztahu k nekonkrétní zmínce o „doporučení lékaře“ nelze podle názoru vlády vyloučit zvýšené nebezpečí korupce ve vztahu mezi lékařem a pacientem, jenž bude o vydání takového doporučení usilovat, zejména k legalizaci pěstování či přechování konopí za účelem jeho užití či distribuce jako omamné a psychotropní látky. Návrh též neobsahuje ani jakékoli množstevní omezení konopí pěstovaného či přechovávaného pro léčebné účely, byť pro léčbu je třeba vždy jen omezené množství těchto rostlin či v něm obsažených látek.

7. Předložený poslanecký návrh zákona vykazuje kromě výše zmíněných zásadních věcných a koncepčních problémů i řadu nepřesností a legislativně technických nedostatků. Vláda v této souvislosti zejména upozorňuje, že navrhovaná změna trestního zákoníku a zákona o přestupcích by v případě shody na umožnění pěstování, zpracování a užívání konopí pro osobní léčebné účely byla zcela nadbytečná, neboť by nebyl by naplněn znak skutkové podstaty příslušného trestného činu či přestupku spočívající v „neoprávněnosti“ takového přechovávání či pěstování konopí, který je podmínkou jeho trestnosti, a dále upozorňuje, že navržené znění změny zákona o přestupcích by legalizovalo přechovávání či pěstování k osobním léčebným účelům nejen v případě konopí a látek z něj získaných, ale i v případě jiných rostlin či látek z nich získaných.